

Maahanmuuttaja- oppilaan arviointi

Leena Nissilä
Asiantuntijayksikön
päällikkö, opetusneuvos

OPETUSHALLITUS

Opetushallitus
Hakaniemenkatu 2
00530 Helsinki
09-7747 7705
leena.nissila@oph.fi

Osaamisen ja sivistyksen asialla

Perusopetukseen valmistava opetus

- ◆ Arvioinnin tulee olla ohjaavaa ja kannustavaa ja oppilaan itsearviointia kehittävää.
- ◆ Ei käytetä numeroarvostelua.
- ◆ Arvioinnin suorittavat yhteistyössä kaikki oppilasta opettavat opettajat.
- ◆ Opetussuunnitelmassa määrätään opetukseen osallistuvien arvioinnista sekä todistuksesta.
- ◆ Osallistumistodistus: opiskellut oppiaineet, niiden laajuus ja sisältö.
- ◆ Todistusta voidaan täydentää kuvaamalla edistymistä eri oppiaineissa.

MAAHANMUUTTAJA- OPPILAAN ARVIOINTI ERI OPPIAINEISSA: perusopetus

---

- ◆ Otetaan huomioon oppilaan tausta ja vähitellen kehittyvä suomen kielen taito.
- ◆ Käytettävä monipuolisia, joustavia ja oppilaan tilanteeseen sovitettuja arviointimenetelmiä, jotta oppilas kykenee osoittamaan osaamisensa suomen kielen taitojen puutteista huolimatta.
- ◆ Sanallista arviointia voidaan käyttää koko perusopetuksen ajan päättöarviointia lukuun ottamatta (perusopetusasetus 10 §)

Maahanmuuttajien oman äidinkielen arviointi

- ◆ Arvioinnin tulee olla ohjaavaa ja kannustavaa ja oppilaan itsearviointia kehittävää.
- ◆ Opetuksen suunnitelmassa määrätään, käytetäänkö arvioinnissa sanallista arviota vai numeroarvostelua.
- ◆ Lukuvuoden päättyessä erillinen todistus maahanmuuttajien äidinkielen opetukseen osallistumisesta.
- ◆ Todistukseen merkitään opetettava kieli, opetuksen laajuus ja sanallinen arvio tai numeroarvosana.
- ◆ Päätösarviointi perustuu hyvän osaamisen kuvaukseen.

OPETUSHALLITUS

SUOMI TOISENA KIELENÄ -ARVIOINTI

- ◆ Arvioidaan sekä edistymistä että kielitaitoa
- ◆ Kulttuuri- ja kielenopiskelutaidot
- ◆ Arviointipalaute riittävää ja monipuolista
- ◆ Annetaan realistinen käsitys osaamisesta
- ◆ Arvioinnin kriteerit
- ◆ Arvioidaan kullakin kouluasteella kyseiselle kouluasteelle asetettujen kriteerien mukaisesti

HYVÄN OSAAMISEN KRITEERIT

◆ PERUSOPETUS

kielen osaamisen taso luokalla 9
B1.1 – B1.2

◆ LUKIOKOULUTUS

kielen osaamisen taso lukion
päättövaiheessa B2.2.

kuullun ja luetun ymmärtäminen B2.2

kirjoittaminen B2.1

OPETUSHALLITUS

VERTAILUA

- ◆ Seuraavasta taulukosta näkyy, miten yleiseurooppalaisen viitekehyksen, yleisten kielitutkintojen ja Ipakin tasot ovat suhteessa toisiinsa.

◆ VIITEKEHYS	YKI	IPAKI
◆ A1	1	-
◆ A2	2	LÄPÄISS.
◆ B1	3	-
◆ B2	4	-
◆ C1	5	-
◆ C2	6	-

KIELITAITOPROFIILISTA

- ◆ kielitaidon taso on aina yleistys
- ◆ tietyn oppilaan tai ryhmän eri osa-alueet eivät yleensä ole yhtäaikaisesti samalla tasolla
- ◆ oppijan sijoittaminen tietylle tasolle on kooste eri osa-alueiden piirteiden sopivuudesta tälle tasolle paremmin kuin muille tasoille
- ◆ yksittäisen kieltä opiskelevan oppilaan **kielitaitoprofiili** voi eri syistä olla epätasainen

KESKEISET TAIDOT ja SISÄLLÖT

- ◆ Kielenkäyttötarkoitukset eli funktiot ovat suurin piirtein kaikilla tasoilla samoja; erot ilmenevät vaaditussa ilmaisulaajuudessa ja monipuolisuudessa.
- ◆ Tuottamis- sekä ymmärtämistäidot > Se, mitä kielellä osataan tehdä.
- ◆ Sisällöt ja aiheet eurooppalaisen viitekehyksen mukaan suomalaiseen kulttuuriin ja yhteiskuntaan kotouttaen.

OPETUSHALLITUS

SUOMI TOISENA KIELENÄ -ARVIOINTI

- ◆ Arvioidaan kielitaitoa ja tuetaan arvioinnilla kielitaidon edistymistä
- ◆ Arviointipalaute osuvaa, riittävää, oikea-aikaista ja monipuolista
- ◆ Annetaan realistinen käsitys osaamisesta
- ◆ Arvioinnin kriteerit
- ◆ Arvioidaan kullakin kouluasteella kyseiselle kouluasteelle asetettujen kriteerien mukaisesti

ARVIOINNISTA

- ◆ **validiteetti:**
arvioidaan sitä, mitä on tarkoitus arvioida (laatu)
- ◆ **reliabiliteetti:**
arvioinnin johdonmukaisuus ja yhdenmukaisuus (toistettavuus)
- ◆ arvioinnin kohde ja kriteerit avataan oppijoille, jotta he ovat tietoisia siitä, mitä kulloinkin halutaan arvioida ja pystyvät suuntamaan harjoitteluaan
- ◆ tämä auttaa oppijaa kehittämään omaa kielitaitokäsitystään ja itsearviointitaitojaan
- ◆ arviointi on osa opetusta, ei mikään erillinen pala opetuksen päätyttyä (prosessin arviointia)

Arvioinnin vaiheet:

- ◆ Arvioinnin tarkoituksen päättäminen: miksi arvioin?
- ◆ Arvioitavien tietojen ja taitojen valitseminen ja määrittely: mitä arvioin?
- ◆ Arviointitavan ja arviointikriteerien valitseminen: miten arvioin?
- ◆ Tarkistuslistojen, harjoitusten ja tehtävien laatiminen
- ◆ Arvioinnin toteuttaminen
- ◆ Tulosten tulkinta ja hyödyntäminen.

Käytännön vinkkejä arviointia varten

- ◆ **Opetä sitä, mitä arvioit, ja arvioi sitä, mitä opetat.**
- ◆ **Varmista, että tehtävätyyppi on tuttu: harjoituta ja anna malleja.**
- ◆ **Käytä mahdollisuuksien mukaan autenttisia materiaaleja ja tehtäviä: liitä tehtävät tuttuun ja arkiseen asiaan.**
- ◆ **Mieti jokaisessa arviointitilanteessa, mitä haluat tällä kertaa arvioida ja kohdistuuko tämä tehtävä nimenomaan arvioitavaan asiaan.**
- ◆ **Pyri arvioimaan yhtä asiaa kerrallaan.**
- ◆ **Pyri monipuolisuuteen ja arvioi ennen kaikkea kielenkäyttötaitoja.**
- ◆ **Anna opiskelijalle säännöllistä palautetta: hyödynnä havaintojasi ja arvioinnin tuloksia oppimisen ohjaamisessa ja tukemisessa.**

Arviointivälineitä: Lauran päivä

- ◆ **Lauran päivä. Suomi toisena kielenä –kartoitusaineisto esiopetukseen**
- ◆ Esiopetusikäisten maahanmuuttajien suomen kielen taidon tason kartoitukseen
- ◆ Kuvien avulla on mahdollista kartoittaa kielitaidon eri osa-alueita, painottuu erityisesti sanastoon, sillä sanavaraston laajuus ja laatu vaikuttavat olennaisesti oppilaan selviytymiseen perusopetuksessa
- ◆ Materiaalin avulla voidaan tutkia myös kielen rakenteiden hallintaa sekä lapsen vapaata kerrontaa

Arviointivälineitä 2: Kike

- ◆ **Kielellisen kehityksen diagnosoiva tehtäväsarja suomi toisena kielenä -opetukseen**
- ◆ Perusopetusikäisten maahanmuuttajien suomen kielen taidon tason kartoitukseen ja kehityksen seurantaan
- ◆ Tehtäväsarjan avulla on mahdollista testata kielitaidon kaikkia osa-alueita
- ◆ Tehtävät on jaettu vaikeustasoltaan kolmeen ryhmään, ja ne noudattavat yleiseurooppalaisen viitekehyksen taitotasoa

Arviointivälineitä 1

- ◆ **Suomi hallussa?
Perusopetuksen päättöarvioinnin
opas suomi toisena kielenä
-opetukseen**
- ◆ tarkoitettu perusopetuksen
päättöarvioinnin tueksi
- ◆ sisältää kuullun- ja
luetunymmärtämisosiot,
aukkotehtävän ja kirjoitelma-aiheet
- ◆ laatinut suomi toisena kielenä
-opettajien työryhmä
- ◆ koe on maksullinen, mutta sillä on
koulukohtainen monistusoikeus
- ◆ voi tilata Opetushallituksen
myyntipalveluista

Arviointivälineitä 3

- ◆ **Suomi/ruotsi toisena kielenä -ylioppilaskoe**
- ◆ kypsyyskoe, joka testaa sekä kielitaitoa että opiskelunvalmiuksia
- ◆ luonteeltaan äidinkielen ja kirjallisuuden kokeen ja vieraiden kielten kokeen välimuoto
- ◆ ei sisällä kuunteluosuutta
- ◆ kokeen osiota ovat kirjoitelma, tekstinymmärtäminen, joko produktiivinen aukkotesti tai monivalinta-aukkotesti sekä vapaavalintaisena joko selittämistehtävä, tiivistelmä tai kommentti
- ◆ mallikappaleita edellisten vuosien suomi ja ruotsi toisena kielenä –kokeesta voi tilata Ylioppilastutkintolautakunnasta

OPETUSHALLITUS

Arviointivälineitä 4

- ◆ **Eurooppalainen kielisalkku**
- ◆ kielenoppijan itsensä ylläpitämä dokumentti kielitaidostaan
- ◆ tavoitteena on toimia opiskelijan kielenoppimisen pedagogisena ohjaajana ja antaa tietoa opiskelijan kielitaidosta
- ◆ koostuu kolmesta osasta: kielipassista, kielenoppimishistoriasta ja näytekansiossa
- ◆ yhteenveto opiskelijan kielitaidosta eri kielissä
- ◆ Näytekansiossa on kielitaitonäytteitä, esimerkiksi erilaisia tuotoksia ja oppimispäiväkirjoja
- ◆ <http://www.uta.fi/laitokset/okl/tokl/projektit/eks/pdf/tarkistuslistat.pdf>).

Arviointivälineitä 5

- ◆ **Yleiset kielitutkinnot (YKI)**
- ◆ aikuisille suunnattuja kielitaitotutkintoja
- ◆ mittaavat kielen osaamista sellaisissa käytännön tilanteissa, joissa aikuinen joutuu puhumaan, kuuntelemaan, kirjoittamaan tai lukemaan jotakin vierasta kieltä – joko Suomessa tai ulkomailla.
- ◆ Kielitutkinnon voi suorittaa seuraavissa kielissä: englantia, espanjaa, italiaa, ranskaa, ruotsia, saamea, saksaa, **suomi**, venäjää.
- ◆ Kielitutkinnon voi suorittaa kolmella eri tasolla: perustasolla, keskitasolla ja ylimmällä tasolla
- ◆ kielitutkintojen testeissä on viisi osakoetta: tekstin ymmärtäminen, kirjoittaminen, rakenteet ja sanasto, puheen ymmärtäminen ja puhuminen.
- ◆ vuonna 2006 suomen kielen keskitason YKIn suoritti 3104 henkilöä. Testitehtäviä on kaikkiin kieliin laatimassa noin 50 henkilöä, arvioijioita n. 200, haastattelijoita on n. 100 ja tutkinnon järjestäjiä 77.

